

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1881.

Kolozsvár, csütörtök, október 20

Tizenegyedik évfolyam.

Előfizetési felhívás

„KELET” tizenegyedik évfolyamának utolsó, október–decemberi évfolyamára.

A „Kelet” előfizetési ára:

Egész évre 16 frt.
Fél évre 8 „
Negyedévre 4 „
Egy óra helyben 1 „ 50 kr.

A „Kelet” szerkesztősége.

A SZILÁGYCSEHI ESET.

A jóhiszeműség a meggyőződés lelke. A miben nincs jóhiszeműség, az nem meggyőződés, hanem képmutatás. De a jóhiszeműség a szív titka, s a szívekbe vajmi ritkán látni; e miatt veszik az emberek a színelelőt oly gyakran meggyőződés számba, s e miatt csalódnak oly sokszor. A jóhiszeműségnek némes forrása van, ered a hitből, hogy az eszme, melyet követ jó és igaz; a meggyőződés színelelőnek egyéni eredete van s azt hirdeti, a mit különböző időkben enmagára nézve hasznosnak talál. A jóhiszeműséggel szemben hálás a küzdelem, mert érvek és okokból képződve, érvekkel és okokkal meg is győzhető, de a színelelő meggyőződés megvitatlan, makacs és zsarnok, mert nem önmagából, hanem érdekekből táplálkozik.

E gondolatokat költi fel bennünk azon tagadhatalanul szomorú, jelentéktelennek látszó, de nagy benső horderővel bíró rövid szóváltás, mely a képviselőház legutóbbi gyűlésén a kormányelnök és a szélsőbaloldali vezére, Helfy Ignác között a szilágycsehi képviselő választás fellett lefolyt.

A kormányelnök szemére vetette volt a szélsőbaloldalnak, hogy a szilágycsehi kerületben egy román intransigenssel pactált. E vádra, melynek mibenlétét annak idején lapunk bővebben szellőztette, a szélsőbaloldal nevében Helfy Ignác a következőleg válaszolt:

„A másik vád, hogy ők Erdélyben a román intransigenssellel alkut léptek volna, szintén nem igaz, s mint-hogy egyszerű állítással szemben egyszerű tagadás még nem bizonyít, tényre is hivatkozik. Egyetlen erdélyi kerületben, a szilágy-csehiben lépett fel egy román intransigens jelölt; a kormánypárt jónak látta ellene senkit fel nem léptetni; ők felléptettek s meg is buktatták. Ez azt hiszi eléggé bizonyítja a gyanúsítás alaptalan voltát.”

Tisza Kálmán miniszterelnök erre azt válaszolta, hogy pártunkra nézve különböző kérdés volt az, hogy az illető jelölt mely párthoz tartozik, mint az, hogy magyar legyen, ezért nem állítottunk ott jelöltet, különben Helfy tagadására a ház derültsége közt megjegyzi, miszerint sajtó-játékos, hogy a midőn a szélbal bukta meg az intransigens nemzetiségi jelöltet, mégis az „Egyetértés” búslu bukása felett.

Ez valóban így is történt, és megérdemli ez ügy egy kissé a részletezést, mert a szélbal ritkán engedi magát oly mérvben rajtakapni, mint épen most engedte.

Első sorban tény, hogy a kolozsvári szélbali végrehajtó bizottság azon kivételes érdemet szerezte magának, hogy ügyes taktikával, előre mit sem sejtetve, váratlanul megbuktatta Szilágy-Csehiben a nemzetiségi jelöltet. E körülmény azonban még nem változtat az országos szélsőbal magatartásán, melynek az erdélyi csak egy parányi része. Az országos szélsőbal pedig határozottan szövetséget ajánlott a román tulzóknak, s a szilágy-megyei választásokra nézve a pactumot a nemzetiségiekkel meg is kötötte, a mint az félreérthetetlenül pártatlan cinizmussal megírva az „Egyetértés” ben áll:

„Készen van a román ajku honpolgárok politikai programja. E program felette érdekes. Nemesek azért, mert új, hanem azért is, mert oly mérsékelt, hogy pártját mi nem ismerjük az alkotmányos nemzetek történetében.”

„Még az a türekvésük is, mely szerint ők Erdélynek különönkor-

mányzatot s Erdély- és Magyarország között valami dualistikus alkotmányformát szeretnének felállítani, közjogi lagsforma tekintetében nem kifogásolható.”

„Nekik a pártok, a nagy pártok valamelyével szorosabb viszonyba kell lépniük. De az, melyet elzethetik, nem lehet a kormánypárt. Hogy várhatnak ettől például okos közgazdasági és pénzügyi reformokat, bolott a párt uralma alatt lett koldussá velünk együtt a román ajku nép is. Mi azt hisszük, a nagyszabedoni politikuskoknak mindenesetre komoly kísérletet kell tenniük, a magyar függetlenségi párttal lépni szorosabb szövetségre.”

Megjegyezzük még ehhez, hogy Pázmány ugyanezen lap hasábjain „üdvözlötte” a román gyűlést.

Ugyde mindezekre azt mondhatja Helfy Ignác ur, hogy csupán egyesek nyilatkozatai, melyekből a párt eljárására nem vonhatni következtetést.

Szerencsére azonban maga a párt is elárulta jóváhagyását ezen nyilatkozatokhoz, sőt a mit azok csak óhajtsásképen fejeztek ki, maga a párt végrehajtotta, s megkötötte a szövetséget, a mit ugyancsak az „Egyetértés” Papp György esetében nyilvánosságra hozott eképen:

A központigenis fölkérte Papp Györgyöt, hogy érvényesítse befolyását Szilágy-megyében a függetlenségigyelelték érdekében, s hogy ezt Papp György miként teljesítette, mutatja az eredmény. Ennyiből áll a románokkal Papp Györggyel való paktálás, tudunkra semmi más nem történt. S mi most is csak sajátulatunkat fejezzük ki a fölött, hogy a szilágycsehi kerületbeli magyar ajku elvtársaink részt vettek Papp György megbuktatásában.”

Tehát nem arról van szó, hogy a többség akaratával szemben miként járt el a szilágycsehi magyarság vagy a kolozsvári bizottság, sem arról, hogy milyenek az erdélyi részek elárulására nézve az „Egyetértés” nézetei, hanem arról, hogy mit cselekedett az országos szélsőbaloldal központi bizottsága.

Es Helfy Ignác e párt vezére, Magyarország törvényhozó testületében, milők színe előtt eltagadja e tény, sőt gyanúsítással vádolja azokat, a kik felemlítik.

Nem-e mélyen elszomorító és nagy horderejű esemény ez? Ilyen körülmények között mire való mindazon érvelés, okoskodás, jóhiszemű küzdelem, melyet e párt nyilvánosan vallott elvei ellen a többi pártok folytatnak. Nem lehetünk-e elkészülve arra is, hogy abban, a mi csak nézet és elv, tehát nem végrehajtott cselekedet, mint a fenforgó, a szélbal épen így eltagadja magát?

Az „Egyetértés” még iparkodott legalább az által szépitni pártja eljárását, hogy Papp Györgyöt a függetlenségi párt régi és új tagjának jelentette ki. Helfy azonban elősmeri, hogy P. Gy. nemzetiségi tulzó, a ki ellen szó cetség helyett harcolni kellett volna.

Es ha tudta, hogy a központ, melyben ő is részes, nem eként cselekedett, legalább hallgatott volna e megbotránköztató esetről. Nem ő, hanem csak azért is épen azokat nevezi gyanúsítóknak az ország színe előtt, a kik a való tényeket idézik.

Képzhető-e ennél nagyobb cinismus és merészebb játék a szavakkal épen egy országos párt vezérfehértől?

A delegációk összehívása 27-re van kitűzve. Az új külügyminiszter kinevezése a delegációk ülésének befejezése után fog megtörténni.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

Október 18.

A felirati vita.

Jókai Mór mindenekelőtt azon megjegyzésre reflektál, hogy a polgárság és kato-

naság között nincs meg az egyetértés, mely a felirati javaslatban hangsúlyoztatik. Szólv azonban még eddig nem hallotta említett egy oly városnak nevét, melyben ha van jelenleg a közös hadsereg egy garnizonja, annak polgársága folyamodott volna a kormányhoz, hogy ezt a garnizont vigyék el tőle. (Tetszés jöbbfelől. Mozgás a szélsőbalon.)

Utal ezzel szemben azon viszonyra, mely gyakorlatok alkalmával a hadsereg és a polgárok között mutatkozik. En, — így folytatja — a mennyire örvendetesnek találom azt a választ, mely a hadügyminiszterium részéről előlegesen a mi feliratunkra adatott, hogy t. i. az egyetértés a polgári és katonai osztály közt fentartassék: ép annyira sajnálatosnak tartom, hogy kifakadások történtek e házbán, a mik az egyetértést könnyen megzavarhatják.

Valahányszor ily tulzó sértéseket hallok, mindannyiszor eszembe jut Wellingtonnak azon szava, mit egyszer mondott egy fiatal ellenfelének, a ki őt arezul köpte: „Ifjú ember, ha én önnek vétet a lelkemről oly könnyen le tudnám törölni, mint a milyen könnyen letöröm önnek nyálát arezomról!” Vannak sértések, a mik épen exorbitáns nagyságuk miatt nem sérteneek, mert azokról minden ember azt mondja, a ki hallotta: ez igaztalan volt. A ki mindenkit sért, senkit sem sértett.

Ép ily időnkivülinek, mert indítványba nem tehetőnek tartom képviselőtársamnak, Urváry barátomnak azon szavait, miket mintegy programjával tűz ki: az önálló vámtérület. Az önálló vámtérületről véleményét minden egyes képviselő elmondhatja, de ne méltóztassék megfellelkezni arról, hogy ugyanazon pártnak egy kitűnő tagja, ki jelenleg bár nincs jelen, betegség által távol tartatván, de a kinek, hogy egészsége helyreálltával itt helyét elfoglalhassa, nem csak pártbívo, hanem én magam is őszintén óhajtom, hogy ezen kiváló tagja a pártnak, Sennyey Pál, bátorozottan ellene mondott annak. Es ne méltóztassék azt se felelni, hogy az önálló vámtérület kérdése nem is sibolet a pártok közt, mert arról, hogy az önálló vámtérület felállításához joga van, lehet szükség, lehet oportunnus alkama a képviselőháznak, arról ebben a képviselőházbán senki le nem mondott; csak hogy mi nem tekintjük az önálló vámtérületet czélunk, hanem tekintjük eszköznek. Ha a tulnök egyezkedő fél károsabb egyezményt akar ránk erőszakolni, mint a milyen kár az önálló vámtérület felállításából ránk háromolnék, nyulni fogunk az önálló vámtérülethez, s ha az egyezkedésből házánkra nézve nagyobb haszon báramlik, mint az önálló vámtérület felállításából, maradunk az egyezkedés torén. (Zaj a szélső balon.)

Áttér ezután a szélsőbal válaszfelirati javaslatára.

Helfynek, — így szól — a kisebbségi javaslat előadójának kívánsok egy állítására felelni, a mit mondott kormány presszióról és hivatalnokokról. Ugyanerről megemlékezett t. képviselőtársam és barátom, Irányi Dániel s hosszabban és kimerítőbben. Szólt először a hivatalnoki presszióról, azután pedig a választásoknál elkövetett elcsúszásokról, itatásokról. Mind a kettőről kivülön akarok beszélni. (Halljuk!)

A hivatalnokot altólja jogától, hogy ő a maga politikai meggyőződésének befolyást eszközölhesen, törvényhozásilag megfosztani épen nem lehet. A legközelebbi választások alkalmával, nyugtold lelkiismerettel mondhatom t. képviselőtársam Helfynek, semmiféle nagyobb kijelítés a hivatalnok véleménynyilvánításoknak nem követték el egyeteket, mint elkövettek a megelőző országgyűlés előtt, a melyről pedig ő ismételve azt fejezte ki e házbán, hogy az arra vonatkozó választás a legnagyobb igazsággal folyt le. En nagyon közel voltam a választásokhoz, erős részt vettem bennük, elismerem magam részéről, hogy a mit lehetett, a mi tölem telt, mindazt megtettem, de mondhatom önöknek, hogy a legnagyobb szabadság, (Halljuk!) a legkorlátlanabb működési szabadság volt engedve maga a kormány részéről mindenféle hivatalnoknak, még a kinevezetnek is: A mennyi panaszt önök felsorolnak, annyi panaszt a mi saját képviselőtársaink, illetőleg jelöltársaink részéről is lehetett hallani. És mondhatom azt, és a kormányfiaknak elismerésére ezt, ki kell mondanom, hogy a legkevesebb, a minimumig redukálható befolyást gyakorolták saját tisztviselőikre és az egész tisztviselői karra. (Igaz!) Ugy van! a jobboldalon.) Végképen eltiltani a tisztviselőt attól, hogy részt vegyen a politikai mozgalomban, tiszta lehetetlenségnek tartom.

A mi pedig az etetés-itatás kérdését illeti, hiszen erre nézve törvényünk is volna, végre kellene hajtani. Megjegyzem legelőbb is, hogy a milyen elkárhoztatandónak, a milyen szegényletre méltónak tartja t. képviselőtársam Irányi Dániel etetés útján jutni be ide a képviselőházba, én azt épen olyannak tartom, mint a milyennek ő kifejezte, és én sem helyeslem, ha a magam pártjánál történt, valamint ő sem helyesli, ha az övénél történt. (Halljuk!)

Hanem ez mind bebizonyíthatlanok. Hiszen méltóztassanak a gyakorlati torén megnézni, hogy megy a dolog. Összgyűlt 5—600 ember egy fényes banketten. Jól mulatnak, az igaz, de a bankett végével kiveszi mindenki a maga harminez krajczárját a zsebéből és fizet (Élénk derültség). Igaz, hogy a bankett többe került, de nem tudja senki, hogy kifizette a többi (Felkiáltások a szélső balon: Hol történt?) Ez mind az önök területében történt ám (Ellenmondás a szélső balon. Ugy van! jöbbfelől).

Történik egy másik esetben, hogy hat hétig nyitva vannak valamely közegében a koresmák és minden belépő ember kap egy krajczárt egy liter bort és két krajczárért egy ebédet. (Nagy derültség jöbbfelől. Zaj, felkiáltások a szélső balon: A Ferencvároshoz történt! Libapese-nyét adtak!) Nem, ez Komáromban történt. Ezek mind bebizonyíthatlanok, mert ki tudja azon vendéglőt azért a törvényezék elébe állítani, hogy ő olyan ocsóért ad mindent? (Derültség.) Ha pedig megtiltjuk peremptorie, hogy egyáltalán nem szabad senkinek semmiféle lakomát adni, ez megtörténhetik, de akkor minden választást meg lehet semmisíteni, mert a bukóban levő fél kezd az ellenfél mellett etetni, itatni és ezzel megsemmisíti s választást. (Nyugtalanosság és ellentmondás a szélső balon. Ugy van! jöbbfelől.)

Nem egy igen eklatáns esetet lehet erre felhozni. Volt arra is eset, hogy az ellenfélnek épen főkortese kiadta magát az illető megválasztott képviselő kortésének azt mondotta, hogy ő rea volt bízza és vagy amaz. Az ilyen fogásokat nagyon jól begyakorolták már a mi embereink, (Derültség) ne tessék őket az ilyenekben félti. Visszaélés különben itt is, ott is mindig fog l uni.

En részemről kész volnék akár egy versenyre ajánlkozni t. képviselőtársammal, Irányi Dániellel, hogy tölnek össze és mindentnk dolgozna ki egy törvényjavaslatotjezon visszaélések megszüntetésére és a melyik szigorubb lesz, azt írja alá mind a kettő.

Irányi Dániel: (Közbeszól) Jó a törvény, de nem hajtják végre.

Jókai Mór: En részemről kész vagyok abba is beleegyezni, hogy a jelenvények, még a zárszólókiütések, még a körjáratok is eltiltasanak, és hogy semmi más meg ne engedtessek mint a képviselőjelölt programbeszédének megtartása. (Felkiáltások a szélső baloldalon: Titkos szavazás kell!) Azonban óhajtom azt, (Halljuk!) hogy ez a programbeszéd is nyomtatásban adassék ki mindenütt, hogy tudhassuk, mi volt abba a pohárba, mert nemesak a pálinkás és boros pohárból lehet vesztegetni. (Derültség. Helyeslés jöbbfelől.)

Igy pl. nagyon óhajtanám megtudni, hogy mi volt tulve abba a pohárba (Halljuk), a mit t. képviselőtársaim itt a szélső baloldaltól kínáltak Erdélyben az ottani román intransigens pártnak (Derültség és tetszés a jobboldalon. Nagy nyugtalanosság és felkiáltások a szélsőbalon: Egy szó sem igaz belőle! Halljuk!), a mit épen az az erdélyi ellenzéki lapok hoztak nyilvánosságra. Ugy hiszem, hogy Helfy Ignác t. képviselőtársam, a ki majd most utánam fog szólni, lesz szives az iránt felvilágosítást adni, hogy vajjon az ajánlat, hogy „segítsünk egymást kölcsönösen mi függetlenségi és mi román intransigensek”, miben áll. (Mozgás a szélsőbaloldalon. Halljuk!)

Van három alternatíva, a mi közt lehet választani, (Mozgás a szélső balon. Halljuk!) mind a három roz. Az egyik az, hogy önök, vagy legalább önök közül nehanyan csakugyan komolyan akartak a román intransigensekkel kölcsönös támogatásra lépni (Élénk felkiáltások a szélső balon: Ez nem igaz. Halljuk! Halljuk!). Vagy pedig csak fel akarták tiltetni ezeket a román intranzigenseket és nem komolyan alkudtak. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Ez sem igaz! Neveket! Halljuk!) Az önök saját lapjaik emlegették, az ellenzéki lapok, a kolozsvári lapok hozták. Vagy a harmadikat, hogy mit a pártnak egyik csoportvezére tesz, azt a másik csoport vezére desavouálja és nem akar sem mit róla tudni. — Ez a legrosszabb. (Felkiáltások a szélső baloldalon: Egyik sem igaz! Halljuk! Halljuk! — Nyugtalanosság a szélső balon.)

Hirdetési díjak.

Egy négyszög centiméternyi tér ára 2 kr.

Bályegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos Städt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhan) der Wollzeile 38. Haasenstein et Vogler (Wallfisch-gasse 10) Rnd. Mosse Publicistische Bureau. Budapest: Haasenstein et Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberger A. hirdetések fevőleti irodája Budapeston Szervitator 8. sz.

Ötlyitési cölkek

garmond sora után 25 krajczár fisetendő.

T. képviselőtársam, Szilágyi Dezső (Halljuk!) tegnapi virtuóz beszédét, — mert el kell őt ismernem e torén vitatóznak, ő a szonoklatban valóságos Paganini, a ki a válaszfelirat egy álthurj mindenféle variációt a pártpolitikának a magas és alacsony politikának végig tudja játszani, (Derültség.) — mondom, ezen remekművet nagy bámulattal és elismeréssel olvas-tam és meggyőződtem fölé, hogy ennek a beszédnek a czélja az volt, hogy a kik eddigelé csak félig-meddig értették a mérsékelt ellenzéknek rendszert és terveit, azok azt ezentul épen sehogy se érték. (Élénk tetszés a jobb és szélsőbaloldalon. Nyugtalanosság és derültség a mérsékelt ellenzék padján.)

T. képviselőtársam azt mondja, hogy mert a mostani kormány megismerteti a maga rendszert, tehát nincs rendszere.

Szilágyi Dezső (közbe szól): Nem ismertette meg!

Jókai Mór előadó: Egész beszédjének a resuméja ez, de mert az ő pártja nem ismer-teti meg a rendszert, tehát van. (Élénk derültség. Halljuk! Halljuk!)

T. képviselőház! En székeptikus vagyok s nem hiszek el mindent egy szóra. En azt, hogy önöknek egy egységes rendszerük van nem hiszem el addig, míg azt nem hallom, hogy báró Sennyey elfogadja az önálló vámtérületet, melyet Urváry képviselő ur ajánl és mig azt nem hallom, hogy Somssich Pál a közigazgatás államosítása mellett felszólal. (Derültség.) Addig elhiszem, hogy önöknek van rendszerük igen sok, de nincs egy. (Tetszés a jobboldalon.) It pedig a sok annyit jelent, mint semmi; az egy jelen-ti azt, hogy minden. S én részemről az ismeretlen sokból választani nem akarok s maradok az egy ismeretnél. (Helyeslés a jobboldalon.)

Ajánlom a bizottság válasz felirati javaslatát. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Ezután Helfy Ignác szolt a függetlenségi párt felirati javaslatát mellett.

Jókai, Helfy, gr. Apponyi s Tisza miniszterelnök felszólalása után a szavazás következett, melynek eredménye a következő: 481 igazolt képviselő közül elnök nem szavazott, a kormánypárti felirati javaslatot elfogadta 204, ellenezte 114, távol volt 112. Kormánypárti többség 90.

A pártunkivülön közül gr. Zichy Jenő, Lukács Béla, Hoffmann Pál a kormánypárttal szavazott. Széll Kálmán nem volt jelen.

KÜLFÖLD.

A párisi republicanus lapokban, nem látni márt semmit, a kezdetben oly kedvező benyomásból, melylyel Gambetta és Grévy tanácskozását fogadták. A Journal des Debats és a Republ. Franc. nyilvánításain félreismerhetlenül megérzik a pessimisticus utózá. A Journal des Debats még azon esetet is taglalja, hogy Gambetta nem érz magát képesnek, hogy új kabinetet alakítson, s másfelől Ferry nem hajlandó a kormányon maradni. A Republique Francaise tulzának mondja amaz állítást, mely szerint a helyzet most már világosabb és az új kabinet alakítására kedvezőbb lenne. Eme lapnak kevés bizalma van a többi lapokhoz, melyek a jövődűbeli kabinet feladatát könnyűnek mondják. A Telegraph azonban tudni akarja, hogy Gambettának Grévyvel egy második tanácskozása lesz e hét végén, mely a kabinetre nézve hivatalos határozatokat hozand. A Ferry miniszteriumnak különben, az első ostromot nem a kamarában, de a senatusban kellend kiállani. A mint hírlík, az első interpellatio már e hó 28 án lesz az egész kabinet ellen, s hogy Grovy Albert az algiri kormányzó a jelenlegi kabinettel egyszerre szintén beadja lemondását.

Irországban a zavargások nem szűnetelnek. Mint sürgönyileg jelezve volt, tegnapi Limerickben ismét nagy zavargás volt, melyben többen megsebesültek. Londonban, egy általános iországi felkelést sem tartanak lehetetlennek, s előkészületeket tesznek az esetleges meglepetés elhárítására. Az ir helyőrségek megerősítettnek s a partokra hadihajók rendeltetnek. A liga áttette központi irodáját Liverpoolba, s annak vezetője O-Conner ellen hasonlóképen kiadott már az előfogási parancs.

A sultán ismét megváltoztatta szándékát s az Agentzia Stefani jelentése szerint a kairói commissariuskoknak azon utasítást adta, hogy ne utazzanak el Egyiptomból előbb, míg Anglia és Franciaország páncélhajói az alexandriai ki-

kötött el nem hagyják. Jóllehet Abdul Hamidot képesnek tartják a legcsodálatosabb határozatokra is, mindamellett ily makacs magatartásra a nyugati hatalmakkal szemben, bizonyára nem önmagából meríti a bátorságot. Ennek okát idegen befolyásokban kell keresnünk, — s talán valamelyik követési palotában. De minthogy ez mégis valószínű, tehát valónak kell vennünk a Neue Freie Pressének azon sürgönyét, hogy a török komissáriusok Kairóból elutaztak.

Angol hang

külgügyi politikánkról.

A londoni „Economist” Ausztria-Magyarország külgügyi politikájáról hosszabb cikket közöl, melyből idézzük a következőket:

Haymerle báró halála — ugymond — nem oly fontos esemény, mert a kimúlt férfi pótolható, de mégis e haláleset egy nevezetes dologra hívja fel a figyelmet Európa politikai életében, t. i. a Habsburgok continuálására és bizonyos tekintetben független külgügyi politikájára. E continuálás azon sajátos állásból foly, melyben az uralkodó államaihoz áll, mely állást Angliában gyakran tévesen fogják fel. Itt a császárt nem csak alkotmányos egyeduralkodónak képzik, sőt angol mintájú alkotmányos egyeduralkodónak, a mi azonban felelő téves.

A császár-király kétségtelül nagymértékű szabadságot engedélyezett alattvalóinak belső ügyekben. De egyuttal ő választja saját meggyőződése szerint minisztereket, s megengedi parlamentjének, hogy azokat elbocsássa s nem országok népszerűtlen rendszabályokat, a mennyiben azok a kincstárba, abszolút nem szükségesek. Ferencz József császár-király ő felsége —

lőnbön 1848-tól 1867-ig igen sokat — külföldön közt különbséget tesz — tapasztalt s zék és a rebellio, a — is tanult az ellen- gű dolgok köz- — aszerül és nagy jelentősé- ban gyar- — s most hatalmát oly jó irány- —

— korolja, hogy alattvalói, különösen a — osiek, litoliak és délszlávok azt képzik, hogy sokkal több szabadságot élveznek, mint az a — a —

— iságban van. A császár-király két nagy birodalmában ép oly abszolút uralkodik mint valaha. Tényleg senki sem szól bele a hadsereg illető rendele- teibe. A hadsereg annyira kizárólag személyes ellenőrzése alatt áll, a mint csak a porosz had- sereg királyainak személyes parancsnoksága alatt valaha állott. Az osztrák hadsereg azon férfiak parancsnoksága alatt áll, kiket a császár nevez ki, azon figyelem alatt áll, melyet ő nagy jóvá s oda megy a havá ő rendeli, még azon esetben is, ha azt, mint a bosniai occupati- ónál történt, egyik parlament sem hagyja is helyben.

Külföldi politikájában ép oly kevés ellen- őrzés alatt áll, az uralkodó. A dualisztikus monarchia két parlamentje- ne — vannak holmi jogai, mint a szabad bírálgatás is, s mindaddig, míg a császárnak gondja van rá, hogy semmi nemzeti érzelmet ne sértsen, addig saját útján halad.

Mindezenre szükség van egy külgügyérre, de ez csak az uralkodó ügynöke, s csak is ad- dig becses, míg az ellenzék támadásait a kül- ügyi kérdésekben az ország belsőjében kikér- ti s minden időben inkább csak követ a többi hatalmaknál, mintsem valódi államtitkára a kül- ügyi dolgoknak.

Rabaszoló tohatségre van legnagyobb szük- ség, s csak igen ritka esetben kimagasló alak- Eddigél Andrassy gróf volt az még leginkább.

A KELET TÁRCZÁJA.

A LÁMPAGYÚJTÓ.

MISS CUMMINS REGÉNYE.

Husznegyedik fejezet.

M e g j u t a l m a z á s .

(Folytatás.)

Ezen s ehhez hasonló gondolatokkal foglalkozva, oly gyors léptekkel haladt előre Gertrud, hogy maga is alig vette észre, midőn már elérte a nagy terebé- lyes fenyőket, melyek mintegy őrt állot- tak a sarkert bejáratánál. Itt egy perczre megállapodott, hogy élvezze a fák alatti kellemes hűvösséget. Aztán belépett a kapun, egy jobbra kanyargó ösvényre tért, s a csendesen emelkedő dombon las- san felhaladt. A mindig csendes, békés hely, ma a szokottnál is kihaltabbnak látszott, s egy madár időnként felhangzó dalán kívül, mi sem zavarta meg a néma csendet. Gertrud elérve a három sirt bé- kerítő vasrácsosathoz, reá támaszkodva szemlélte néhány perczig a szép pihenő helyet, mely évek óta gyakran szolgált neki is menhelyül borús napjaiban.

Az egyszerű művi vasrácsokat csak- nem egészen be volt futva a repkény haj- lékony ágaival, melyet Gertrud tiltetett s gondos kézzel ápolott és a mohával benőtt szikla is mögötte csaknem el volt fűve dús lomboszatától. Egy kiálló szikladarab- ra, éppen Treumann bácsi sírja mellett állt le Gertrud, most is, mint rendesen. Egy

Ebből foly, hogy mindaddig, míg a csá- szár él és tevékeny a külgügy egyénisége nem bír oly nagy jelentőséggel, feltéve, hogy az sem Bismarck, sem a magyarok előtt nem gyűlött s valóban eddigél hét külgügyér jött és ment már a nélkül, hogy Európa valami lényeges változást látott volna.

Mindegyik két szilárdon kitűzött célét kö- vetke: szövetséget Németországgal s hogy Aus- tria Törökországban annyi tért hódítson, a meny- nyivel magát olaszországi veszteségeit kárpó- tolhassa.

Ritka szerencsével és ügyességgel érte el a szövetséget Németországgal. Önmegtadadba kerülhetett ugyan, de azért mégis elfogadta és pedig igen kedvező feltételek mellett. Szabad keze van a Balkán, s viszonzásul legfőlebb Oroszországnak kellene hadat izenuie, ha ez netalán Franciaországgal szövetségbe, Német- országot megtámadni szándékoznék. Ezt az osztrák császárnak minden esetben meg kell tennie, tekintve német alattvalóinak érzelmeit, s másodsor, mert a poroszok győzelmével szláv alattvalóinak felét elvesztené. És így olyan kül- ügyér nem gondolható, ki eme szövetség föl- bontását célozná, kivéve, ha előre nem látható események jönnek közébe.

A császár-királynak tehát szabad kezét engedte, s bárki leand is külgügyre, ő álla- ndon délkelet felé nyomul. Nem fog Erysora a munkához, mert vannak a monarchiának oly elemei, melyek gátolják. Vannak nehézségek is; ilyen jó közegoket találni a polgári közigazga- tásra. Meghódította Boszniát és Hercegovinát, s nagy és gazdag tartományt, melynek a bá- nyaipar terén szép jövője van.

A montenegrói herczeg nem függ többé Oroszországtól, Noribazár és Salonichi közt az egész terület fejlettségben van, s így Austria semmi ellentállásra sem találand. Hátra van Görög- ország, mely azonban egyedül nem képes Aus- tria fegyvereit feltartóztatni.

Ez nézetünk szerint Austria külgügyi poli- tikája, melyet nagy szívóssággal és óvatossággal követ. Sok dologtól lehet tartani ugyan ez uton, de a császár és tanácsadói ez uton halad- nak előre, s Európa keleti részén szilárdul bi- szik, hogy ha a császár és czár találkozása vagy pedig az egyiptomi lázadás folytán con- gressus tartása leand szükséges, a Habsburgok azon Salonichiből és Boszniából idáig szabad utat fognak követelni a maguk számára.

Muszka dolgok.

Szent-Pétervárról a félhivatalosnak látszó könyomatu „Correspondance Universelle”-t küldik lapunknak. E lapban olvassuk, hogy magasabb kormánykörökben telmerült a kérdés, hogy az államtanács tanácskozásaiba népképvisel- ők hívassanak meg. A módra nézve, mely szer- int eme népképviselők a legmagasabb határo- zat szerin megkívándók lennének, eddig még semmi határozott hír sincsen.

E hírrel kapcsolatban áll valószínűleg ugyan csak nevezett lap azon híre, hogy az államtanács és államcanczellária hivatalos helyiségei a császári Eremitageből egy tágasabb helyiségbe helyezte- tik át.

Pakowból jelentik, hogy több utca szeg- letén, reggelenként forradalmi plakátokat füg- gesztettek ki, melyek az ottani püspököt halál- lal fenyegették. A rendőrség által eltávolított plakátok ismét ott függtek az utcasarkokon, sőt minden alkalommal újabb és újabb fenyegető-

magas előnyuló sziklafal védte őt egyik felől a kíváncsi elemének szemei elől, túl, egy terebélyes vén tölgy borult reá ágaival. Nehány percznyi merengés után felegyenesedett, melyen felsohajtott, ki- öntötte kosarából a hozott virágokat a pázsint, s fűre ujjakkal elkezdett egy koszorút fűzni, melyet elkészítván a lá- bainál levő sirra helyezett. A többi meg- maradt virággal behintette a más két sirt, s aztán elővont zsebéből egy pár kerti keztyűt, s egy parányi kis kapát, s to- vább egy óránál tisztogatta, kapálgatta kedvelt, dúsan tenyésző virágait a siro- kon. Ez meglevén, ismét leült a mohos szikladarabra, kezére hajtotta fejét, s gon- dolatokba merülve pihenni látszék a mun- ka után.

Epen hét éve mult e napon, hogy Treumann bácsi meghalt, s Gertrudra nézve nem érkezett még el az idő, az egyszerű jó öregget elfeledni.

Gyakran látta még vidám mosolyát álmaiban, hallotta édes, vigasztaló szava- it, s éjjel-nappal bátorította őt annak em- léke, ki gyermekkorát derültté, s áldá- sossá tette; s mialatt Gertrud lelkét most is e gondolatok foglalkoztatták, öntudat- lanul hangosan így kiáltott fel:

— Oh! Treumann bácsi, mi ketten még nem váltunk el egymástól, lelkeink találkozhatnak, de Villi többé nem a miénk.

— Oh! Gertrud, szólalt meg olda- lán egy szemrehányó hang, lehet-e ezért Villit hibáztatni?

A lányka felriadt, megfordult, s gon- dolatina tárgyat maga mellett látta áll- ni, szelid epedő szemeivel szomoruan,

sokkal. E csiny több két heténél, hogy tart, s a tetteseket nem sikerült kipihatolni.

Drinápolyból hivatalos jelen- tések földrengés hírt hoztak. Mintegy 7—8 nap- pal ezelőtt földalati torma moraj volt hallható, melyet tisztán érezhető négy egymásután követ- kező földalati lökés követett. E torma földalati lökések a lakosságban, könnyen felfoghatóság, páni rettegést szültek. A nép rémülve tödült az utcákra s a mecsetekbe imádkozni. Legtöbbje értékesebb ingóságait iparkodott biztonságba helyezni, s azokat sietve az utcákra, illetve té- rekre burcolta. Mások meg hangosan kiabáltak, hogy e földrengés a világ közeli végelpusztu- lását jelenti. Szerencsére a lökések nem ismét- lődtek s a lakosság a pusztá ijedségnél más egyebet nem szenvedett.

Kuldsalából írják, hogy a kormánybiztos, Friede tábornok július hóban meglátogatta az Ilyvölgy keleti részét, a végből, hogy a Kuldscha terület lakosságát, az Ilyvölgynek legközö- lebb megvénenendő visszacsatolása iránt, Chiná- hoz, megyungtassa.

A tábornok a népet több helyen egybe- hívta. Aztán sorban megjelent a különböző gyű- léseken, s megyungtató beszédekben iparkodott előttni a kérdéses ügyet érthetővé tenni. A tá- bornok beszédének főbb pontjában azt mondta, hogy Isten segédelmével sikerül az országnak viszátkodásait Chinával békés uton kiegyenlíteni. A tábornok kérdést tett a néphez, ha vajjon óhajtanak-e a czár uralmának meghódolni s az orosz területre átköltözni. A nép mindentűt élénk felkiáltásokkal jelentette ki, hogy továbbra nem óhajtanak pogányok, chinaiak maradni, s hogy készséggel alávetik magukat a fehér czár ural- manak. Mi csak a fehér czárt ösmertük s az ő szolgálói óhajtnak lenni. Erre a kormánybiztos biztosította a népet, hogy törekvéseiknek semmi akadály sem álland útjában, s hogy annak ide- jén még ez iránt meg fognak kérdeztetni.

BUKARESTI SZEMLE.

A „Romania Libera” arra inti a kormányt, hogy ne tegyen Ausztriának a dunai kérdésben semmi engedményt. Ha a kormány ezen poli- tikát követné, egy biztos lehetne, hogy az egész ország lakossága pártjára állana. Ha — ugy- mond — a román népek volt bátorsága 1777- ben Bukovina elrablása ellen óvast tenni, ho- gyan engedhetnék meg a nélkül, hogy szégye- nünkben a föld alá süllyedjünk, Románia élet- erének, a Dunának elrablását, oly időben, mely- ben dicsékedünk, hogy a megalázás jelvényét levevők fejünkről, s helyébe királyi koronát tet- tünk? Ez okból szólalt fel az ellenzék egyhan- gulag, hogy a kormánynak lelkeire kösse, hogy a berlini szerződés által alkotott jogos területből talpalatnyi tért sem szabad átengednie. „Ellent- állani Ausztriának a legvégsőig” — ez kell le- gyen jelszavunk.

Ugyancsak Bukarestben híre jár, hogy a legutóbbi osztrák-magyar jegyzőkek élesebb hangja s ama félelem, hogy Oroszország a du- nai kérdésben Ausztria-Magyarország követel- seinek pártjára szegődhetnének, a dunai kérdést egy újabb ministertanács tárgyára tették. A kormány ismert álláspontjához ragaszkodik s a külföldi pressio esetére beadja lemondását.

LAPSZEMLE.

A „Hon” írja: A felirati vita ma befe- jeztetett. Holnap még csak az előadók fognak nyilatkozni. A mai tárgyalás az eddiginél sok-

fürkészőleg tekintve reá, s Gertrud, a nélkül, hogy kérdésére felelne, lehajtotta fejét, s arcát kezébe rejtette.

Villi térdre omlott mellette a földön, mint első találkozásuk alkalmával, midőn még gyermekek voltak, szeliden felemel- te lehajtott fejcsokjait, s kényszerítette őt szemébe tekinteni, s a legesdeklőbb hangon így szólt hozzá:

— Mond meg Gertrud, mond meg kérlek, miért vagyok kizárva szerete- tedből?

— Elkeserítesz, folytatta Villi he- vesen. Mit tettem én, hogy megvonnod tő- lem szeretetedet? Miért nézsz reám oly hidegen, s riadsz vissza még tekintetem elől is? tette hozzá, midőn Gertrud nem tudva kiállni fűrkésző tekintetét, elfordí- totta fejét, s igyekezett kezét Villi gör- csös szorításából kiszabadítani.

— Nem vagyok hideg irántad, — nem akarok az lenni, s hangjait csaknem el- fojtotta a belső felindulás.

— Oh! Gertrud, szólt az ifju elbo- csátva kezét. S elfordulva tőle, látom már egészen megszüntél engem szeretni. Szí- vem megremegett, midőn először megpil- lantottalak, ily szépnek, kedvesnek, min- denkifől szeretve látva, s féltem, hogy egy boldog vetélytárs elrabolhatta szíved, előbbi őrzőjétől; de még akkor sem gon- doltam azt, hogy még a testvéri szere- tetre való igényt is megtagadhatnád tőlem.

(Folyt. köv.)

kal érdekesebb volt. Berzeviczy Szilágyi Dezső- vel polemizál, miből kiemeljük a következőket: bármily ügyes dialektikával beszélt, ma nem sikeresen czáfolt. Tulajdonitunk ezt annak, hogy egyrészt a közigazgatási kérdés részleteibe bo- csátkozott, másrészt, hogy a pénzügyi dolgokkal foglalkozott, a mikben, ugy látszik, még nem egészen járatos. Mikor azt állítja, hogy az or- szág pénzügyeiben javulás nem állott be, hogy hitelének javulásában nincs a kormánynak ré- sze, minthogy a magyar állampapírok árfolyama aránylag csak azért javult jobban a külföldi papirokéval, mert nagyobb volt az emelkedés skálája, hát akkor egyenesen kimondta, hogy speciális javulás is van hitelviszonyainkban. Hi- szen épen a hitelvisztes e skáláján kelle végig küzdenie, hogy a versenyt a külfölddel, főleg Ausztriával kiálljuk. A ki ebben érdemet nem lát, vagy a ki a hiteljavulást az ország szapo- ruló hitelforrásaiban és csökkenő kamatláában észre nem veszi, — az ellenzéki vágyból ta- gadja el az igazságot.

Abban is téved Szilágyi, hogy a kormány igazságügyi programja nem szerves, csak azért, mert a trónbeszédben fel nem említé a királyi tábla decentralizációját. Azt fogja a kormánya, hogy ez nem akarja, pedig egész választási mozgalom alatt azzal vádolták a kor- mánypartot, hogy a nagyobb városokban a ki- rályi táblákkal koteskedik. Fölhozz. Szilágyi a főrendiház reformját is, de azért nem mond töb- bet, mint hogy az az örökösödő tagokból vagy főispánokból nem állhat. Az már igaz, hogy ezt a trónbeszéd ki fog nem mondja, de min- denben részletet kívánni nem lehet és legalább onnét a kérdésnél kellett volna Szilágyinak em- lékeznie arra, hogy a kabinet egyik tagja a főrendiház reformjáról válaszüi előtt nyilatkozott és pedig Szilágyi két követelményének teljesen megfelelőleg. Ha az angol trónbeszédok sovány- ságát eltagadja ő, mert, a mint mondja, a kor- mány tagjai másutt beszélnek, fogadta volna el legalább a kérdésben azt a tényt, hogy erről, jóval beszéde előtt Trefort minister hasonló dol- gokat beszélt.

Azt azonban örömmel konstatáljuk, hogy Szilágyit a kormány nyilatkozatai a hadsereg ügyében teljesen kielégítették, a mi annál meg- lepőbb, mert pártjának lapjai folytonosan elég- telennek mondanak azokat, és mert az ő felirati javaslatukban „intézkedések” et követelt Appo- nyi, azért, mint mondja, mert a kormánypárti felirat „óhajai” őt ki nem elégíték.

A „Pesti Napló” írja: A szultán által o napokban aláírt azon iradérról, melynek tár- gya a szerb-török vasúti kapcsolat, részletek még nem kerültek ugyan nyilvánosságra, de föl lehet tenni, hogy az okmány eleget tesz a ber- lini szerződésben foglalt kikötéseknek és a Bécs- ben tartott négyes értekezlet közös megállapo- dásainak.

Mennyi nógatásba került, míg a portát, és ez áll különben a bolgár kormányról is, a ber- lini szerződésre való utalás mellett, rá lehetett venni, hogy a négyes értekezletre elküldje meg- bizottját; és mikor ez helyét elfoglalta, hány- szor fogyott ő ki Bécsben instrukciójából! Most valahára oda jutottunk, hogy a szófiai kormány, meg a fényes porta kötelezettségének a papíron kezd eleget tenni. De vajjon mikor lesz ezen ígéretekből valóság?

A török vasúti társaságnak messze ér a kuze s okvetlenül módját fogja ejteni Konstan- tinápolyban, Szófiában és Belgrádban, sőt meg- lehet, hogy még Bécsben is, hogy a három évi határidő, melynek micsoda időponttól leand szá- mítása ma még nyílt kérdés, mindenféle ürü- gyek alatt kinyújtassék.

Ez ellen óvakodni, folyton résen állni s küzdeni a kormánynak és minden erre bivatott tényezőnek, közöttük nem utolsó helyen a saj- tónak kötelessége.

Természetes, hogy az érdekelt, üzleti kö- röknek legelső sorban feladatuk a maguk javá- ra fölkeresni az üszekötötéseket, utaztatni ezen tartományokban, részletesen megismeri az ot- tani szüksegeket és szokásokat, hitel és üz- leti viszonyokat. Csak ily gondos megfigyelés és tanulmányozás után lehetünk képesek a Balkán- félszigeten hódításokat tenni, a melyek biztosabb láncokkal és nagyobb haszonnal fűzik hozzánk a tartományokat, mintha véres háborúval erő- szakolnók monarchiához.

Az „Ellenőr” írja: A mérsékelt ellen- zék az utolsó pillatban, közvetlen az átalá- nos vita berekesztése előtt adott életelt ma- garól.

Szilágyi Dezső beszélt. Hosszan és nem oratori sikerek nélkül szólt.

Mondanunk sem kell, hogy Szilágyi De- zső eszmemenete főleg a program-vallás kér- dése körül forgott. S mert a felirati javaslatba ecamotulított mérsékelt ellenzéki programmal az „egyesültek” teljesen felölték, Szilágyi De- zső a régi taktikára nyult vissza, a kormánnytól követelt programmot.

A trónbeszéd nemis sorolta volna fel a te- endők egész halmazát, melyek a parlament te- vékenységét akár ez évek hosszú során át a leg- fokozottabb mérvben igénybe veendik: pusztán a kormány és a szabadelvű párt által tett nyi- latkozatok, s azon hat éves mult számos alko- tásával, megkezdett reformműveivel, elégségesek

volnának arra, hogy az ország tudja mit akar a parlamentti többség.

S az ország tudja ezt. De hogy mit akar a mérsékelt ellenzék, ezt még nem fedezte fel senki. Legkevésbé tudja a mérsékelt ellen- zék maga.

A végső kétségbeesés, a teljes szellemi anarchia utolsó vergődése ez. Agónia, mely el- tartak még egy ideig, de mégis halálban vég- ződő agónia.

A kormánynak nagyhatású válasza mel- tő befejezését képezte a felirati vita átalános ré- szének. Elmondhatta volna ugy, hogy az ellen- zék mit sem tudott felhozni, ami méltó leandott a czáfolatra. De nem élt ezen alapos kifogás- sal. Nem hagyott egyetlen ellenvetést, sem czá- folat s kérdést felelet nélkül. Beszéde a polimi- ának és kormányférfiai nyilatkozatnak szoren- csés vegyülete volt.

Holnap a zárbeszédek s a részletes vita következnek. A harcz azonban már eldöntöt- nek tekinthető. — S így a mérsékelt ellenzék, mely a felirati vitába nagy reményekkel in- dult, ismét szaporította ezuttal döntő vereségei- nek számát.

Román Miron megnyitó beszéde.

Román Miron érsek metropolitának a román egyházi kongresszuson elmondott megnyitó beszé- de következőleg hangzik:

„Felszentelt uraim és püspök testvéreim! Igen tisztelt képviselő urak! Kedves testvéreim! Édes lelki fiaim!”

„Egy évtizede elmu- t annak, hogy a ma- gyarországi és erdélyi görög keleti román egy- ház új életre felbúvén, nemzeti metropolitán restaurációjára által a sinodális alapján egyhá- zunkat megkezdette reorganizálni, befolyást en- gedvén az egyház kormányzatában és annak közigazgatásábanqia világi elemnek is, mely jo- gok enekelőtte a hierarchiai hatalomnak voltak fentartva.

„Az örök emléktű férfiu, ki ugy szólván megteremtője vala az egyház ezen újalakítá- sának, helyesen előre látta azt, hogy nemzeti egyházunk csak egy leand elég erős, hogy ugy a külső fondorlatoknak ellentállhasson, valamint hogy magában a nemzeti műveltség oszlopát bérakhassa, a mely közelebbre hoz az istenség- bez, hogy ha az egyháznak egész eleme, a kle- rus és a nép, az egyház legmagasztosa b csel- jainak elérhetése végett összhangzatos működés- re és egy szoros szervezetté egyesül.

„Kedvezőlen viszonyok között, melynek egyáltalában a mult tizedben uralkodtak, egy kevésé konzolidált helyzetben, a melyben még folytonosan élünk és azon nehézségek között, melyekkel minden kezdetleges munkánál számol- ni kell, nemzeti egyházunk fejlődésében azon fokra jutott, a mely ha nem is elégítheti ki minden óhajunkat, de mégis elegendő arra, hogy jövőben haladásunkat biztosítsa azon esetre, hogyha egy- házunk keletében, annak igazi szellemi uralkodni fog, t. i. a vallásosság, akersatényi könyörületesség és a felsőbb érdekek iránti közösség fogalma és mindazon erények, a melyektől egy nemes czé- lokra törekvő társadalomnak haladása függ.

„Erősen meg vagyok győződve, hogy a nemzeti egyházi kongresszus, a mely ma össze- ül, hogy folytathassa a mult kongresszuson meg- kezdett szabályozásokat, az egyház igaz szellem- től át lesz hatva és közös érdekeink és az egy- házunk az alapszabályrendeletben foglalt érde- kek megvédése végett, azon lesz, hogy némely itt-ott sajnosan tapasztalt tünemények elenyészik a mely tünemények a legutolsó időkben oly irányba mutatkoztak, hogy csak az egyház ny- mbusának megcsorbitására és néptünkél a vallási érztületnek megrendülésére vezetnek, mely érzt- letet pedig hathatósan ápolni kell.”

„Ezen reményemben lelkeimből átvirgólom önöket uraim és ezennel a nemzeti egyházi kon- gresszusnak rendes ülésszakát megnyitottnak jelentem ki.”

Thujvel bünügye.

A halálra ítél- t Thujvel János, valamint ennek egy évi börtönrre ítelt felesége, született Szloboda Mária váci írkosok előtt teg- nap reggel 7 óraker olvástak fel a végítéleteket a pestvidéki kir. törvényszék előtt. Már 6 óra után kíváncsi alakok lepték el a törvényszék folyosóját. Pontban 7 óraker megjelentek a tár- galási teremben a hivatalnokok. A terem hír- lapírók és közönséggel csaknem egészen meg- telt. . . .

Thujvel, fegyencruhában, két szuronyos börtönrőrt által kísértetve jelent meg. Arcza fel- tűnően sápadt volt, de ment minden izgatott- ágtól.

Mintegy másodperczig néma csend állott be. — Bogisich törvényszéki elnök ekor vádlottakhoz fordulva fölolvasta az ítéletet, mely szerint Thujvel Jánost gyilkosság és rablásért halálra, az asszonyt rablásért egy évi börtönrre ítélte. A vádlottak egész nyugodtan hallgatták végig ezen ítéleteket.

Thujvel János nagy bűnét ismerik ol- vasóink. Csak röviden említjük itt meg, hogy Thujvel a folyó év elején atyját Thujvel Mihályt és mostohaanyját a Vác és Verőce közötti ör- házban a legkegyetlenebb módon meggyilkolta

s azok ingóinak egyrészt elrabolta. A gyilkos-
ág színhelyére ifjú neje szül. Szloboda Mária
elkísérte, de ez, amit a vizsgálat kiderít, csu-
pán az elrabolt holmik elszállításában segédke-
zett férjének.

Thujvel kivégeztetése, kinek a király nem
kegyelmezett meg, ma reggel 7-re fűzetett ki.

Legalább megengedni méltóztassék, felelő
sír hangon Thujvelnek, hogy férjemmel beszél-
hessek. „Az hittem, hogy a halál ellen a ki-
rályhoz lehet folyamodni” kérde Thujvel a tör-
vényszéktől. „A király magának nem kegyelme-
zett meg” felelő a törvényszéki elnök, „jól érte
meg, az ítélet, melyet felolvastam, így szól: A ki-
rály megengedte, hogy az igazság szolgáltatás ren-
des lefolyása bekövetkezzék.” Thujvelné hangos
zokogásban tört ki. A halálra ítélt az elnök
utolsó szavait nézve, szótlanul fogadta. Szeme-
átüvegesezett, de nem könyeztek.

„Ezek után a törvényszék visszavonulván,
Thujvel és feleségét a vádlottak városbörtényébe
vezették, hogy egymástól rövid pár perc alatt
búcsút vegyenek. A váróteremben várakozó pap
láttára, ki feszülteket tartott kezében, Thujvelné
elsikoltotta magát és férje nyakába borult. Thuj-
vel nem tudott szóhoz jutni. Leült egy padra
és nagyot sóhajtott. Az asszony hirtelen oda-
ült mellé, körülölelte karjaival és fájdalmas
szavak öntötte ki. „Kedves férjem, a halálra ítélt
városi Jankám! Édes uram! Thujvel körülkarolta
kehlere simuló feleségét és csokjaival halmozá
el. „Ne sírjál, maradj nyugodtan” „Téged majd
egyesít az isten,” mondá, a nélkül, hogy hang-
rémegett volna.

A pap odament és vigasztalta őket. Az el-
válás ideje azonban bekövetkezett. Az ügyész
odalepett Thujvelhez és figyelmeztető, hogy ne-
ki már menni kell. A halálra ítéltet alig lehetett
lelésege karjai közül kibontani, de ennek meg-
történével hangos sírás között vezették vissza
az asszonyt börtényébe és Thujvel az udvaron
a várakozó kocsiába, mely őt a síralombházba, a
keresési uti fogházba vitte. A kocsiába legelő-
ször egy szuronyos úr, azután Thujvel, utána a
pap, azután ismét egy szuronyos úr és végre
Horváth fogházfelügyelő szállt be. A kocsi ajta-
ja bezárult, a bakra felugrott még egy szuro-
nyos úr és elmentek a síralombházba.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Deák Ferencnek 1848-ig mondott
beszédei és számos levele, negyven ivnyi kötet-
ben, vasárnap jelennek meg. A nagybecsű mű-
vet Könyv Manó állította össze, fáradsággal mun-
kával s nagy szerencsével. A főbb beszé-
deknek elő van az ártatva a körülmények, me-
lyek között a beszédek mondatkai. A beszédek
nagy része most jelen meg először nyomta-
tásban.

Sardon új darabja. A párisi Vande-
ville-színházban a napokban volt Sardon új da-
rabjának olvasó próbája. Emez új darabnak címe
„Odette” és 3 felvonásból és egy prologus-
ból áll. Sardon eme darabjában a törvényszék
ama házagát tünteti fel, hogy a férjek nem aka-
dályozhatják meg azt, hogy a túlték elvált nők
nem mooskadják be magaviseletük által ama no-
vet, melyet férjük után viselnek. A szerző tár-
gyalja továbbá ama módokat is, mikép lehet a
törvényszék eme hiányát megszüntetni. A darab
igen hatásosnak ígérkezik. A Vaudeville-színház
első rendű tagjai mint Pierson, Legault kisasz-
zonyok, továbbá a férfiak közül Dupuis, Para-
de és Berton fogják a főszerepeket játszani.
Sardon Odette fényes kiállítását még e hónap-
ban színe kerül.

Ujzenemlék. Táborosky és Parsch
zeneműalkotásában Budapestre megjelent
„Zengő bokor” 1. Selymes Panna 2. Szeretni
(Már az aztán valami.) 3. Gyászba borult. 4.
Hét utca van a faluban. 5. A bíróság. 6. A ro-
zának tövise van. Énekhangra zongorakísérel-
tel (vagy zongorára külön) szerző: Szentirmay
Elemér. Ára 1. frt.

A Figyelő okt. havi száma következő
tartalommal jelent meg: Saacsay Sándor, Ja-
kab Elek. — Anyos Pál, Koltai Virgill. —
Révai Nagyváradon s ismét Bécsben, Csaplár
Benedek. — Gaál József beszédei, Dr. Ba-
dics Ferenc. — Szemere Miklósról, Abafi La-
jostól. — Melléklet: Magyar könyvészet 8. szám.

A Századok okt. havi számának tar-
talma. A magyar történelmi társulat 1881. évi
aug. 22—28-iki vidéki kirándulása Sárosvármeg-
yébe s Eperjes és Bártfa városába. A vá-
lasztmány megfigyeléséből szerkeszti Szilágyi
Sándor titkár, Pulszky Ferenc: A magyar tör-
ténelmi korszakai. (Elnöki megnyitó beszéd)
Bánó József: Sárosvármegye népének egykor
magyarágáról. Függelék: Közl: Antal Károly.
Berzeviczy Edmund. Berzeviczy Póhárk Ist.
v. élete Koztka Vilmos. Soóvár története
Thallóczy Lajos. Egy eperjesi kereskedő a XVII.
évszázban.

„Külföldi regénytár” zaim alatt
egy új füzetes vállalat indult meg, melynek cél-
ja a magyar közönséggel a külföldi regényiro-

dalom legkiválóbb termékeit megismertetni. A
mint az előtűnik fekvő két első füzetből kitűnik,
a fordítás jó, a kiállítás igen csinos, mondhatni
díszes s e gyűjtemény előreláthatólag nem fog-
ja az irodalmunkba oly nagy számmal ártított
sejtelmes francia regények sorozatát szaporítani,
hanem méltó helyet foglal regényirodalmunk leg-
jobb termékei között. Mint ilyen irányu vála-
latot szivesen üdvözöljük és ajánljuk a regény
olvasó közönség figyelmébe. A cyclost „A sze-
relem vértanúja” Daudet-től és Ouida „A mo-
lyok” című regénye nyitják meg, melyekből
főlválva hetenként egy füzet jelenik meg. Min-
den egyes regény kapható külön is és ára egy
füzetnek 20 kr., míg az egész sorozatra előfizet-
etni negyedévre (13 füzet) 2 frt. 50 krral, fél-
évre (26 füzet) 5 frttal, egész évre (52 füzet) 10
frttal, mely összeg akár közvetlenül, akár pedig
Stein János és Demjén Imre könyvtáru utal-
tán a „Külföldi regénytár” kiadóhivatalába Buda-
pestre, stáció-utca 36 sz. a. küldendő. Az elő-
fizetők a füzeteket bérmentve kapják.

Munkácsi új képéről. Párisból
írják az „Egyetértésnek”, hogy az odaváló
művészi körökben élénk szóváltásokra ad okot
az a körülmény, hogy Munkácsi Mihály engedett
a kritikások kívánságának s „Krisztus Pilátus
előtt” című képén a megváltó fejét kedvük sze-
rint változtatta meg. A párisiak közül csak ke-
vesen látták a megváltoztatott Krisztus-főt, ezek
állítása a szerint Munkácsi eredeti koncepczió-
jával épen ellenkező álláspontot foglalt el a tel-
jesített változásnál, meghajolva ilyképen ama
kritikusok véleménye felől, kik a Krisztus-főt nem
találták elég „isteni”-nek. Azok, kik Krisztusban
csak bölcsészt, szocialistát és a felebaráti szer-
etet tanának alkotóját látják, Munkácsynak előb-
bi Krisztus-főjét körülbelül ideájuknak megfele-
lőnek tartották és megrójják a művész engedé-
kenységét, melylyel meghajolt ama műtíteszek
nézete előtt, kik Jézusban istennek fiát, az isteni
embert keresik. Különböen elvitakozást tárgya,
tudniillik Krisztus embere avagy isten, nem új,
mert évszázadok óta bajlódnak vele a bölcsészek.
Azok, kik Munkácsi első Krisztusában ideáljukat
ismerhették föl, nem igen fakadnak ki a
mester ellen, és azt mondják róla, hogy Liszt
módjára pappá akar lenni. Némelyek szerint már
meg is rendezte volna az abbé-öltönyt.

Kivonat a „budapesti közlöny”-ből.

Árverések: M. vásárhelyi tszvk Kovács
Elek 590 frt. b. ingatl. dooz. 22-én N. enydi jh. Bán
Samuelné 598 frt. b. ingatl. Novemb. 7-én.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1881. október 19.

— A hivatalos lapból A kolozsvári m. kir. pénz-
ügyigazgatóság, Bardocz Gyula kezelési gyakor-
nok jelöltet díjtalan kezelési gyakoromnak nevezte ki.

Helyi hírek.

— Épen most jelent meg „Az iskola-
zás jelene Angolországban” című nagybecsű
munka II. kötete dr. Felméry Lajostól, egye-
temünk derék tanáráról. A nagy gondallal és tu-
dománys apparatussal készült műre, mely hiteb-
b és biztosabb képet nyújtja az angol műveltségi
alapnak mindennél, mi valaha nálunk e nomen-
megjelent, különösen felhívjuk a szakértőket és
művelt közönség figyelmét. A tudós szerző hos-
szas tanulmányainak s személyes tapasztalásai-
nak gyümölcse az vonzóan írva, élésen megfi-
gyelt részletekkel s tele tanulságos és érdekes
anyaggal majd visszatérve rá bővebben fogjuk
ismertetni. A díszes kiállítás vaskos, mli nagy
nolcadrészben 386 oldalra kiterjed s bolti ára
3 forint.

— Nemzeti színház. Tegnap, i. hó
18-án este Lecoq-tól, Angot asszony lánya, Pál-
may asszonnyal és Sziklai kisasszonnyal a
főszerepeket. Közönség gyér számmal, látszik,
hogy a tulajdonképi téli saison még csak név-
leg kezdődött meg.

— Gerő Lina k. a. holnap tartja jutu-
lomjátékát. Scribenek La loi salique című
vigjátékában, melyet Mátrai B. B. fordított ma-
gyarra „Nő nem lehet király” címmel. Gerő
Lina k. a. kedvezen naivája színpadunknak, csak-
nem az egyedüli színésznőnk, ki nem ragadtat-
ja magát próbálkozásokról, s megmarad a maga
szerepkörében, melyet elismerésre méltón tölt be.
Az elismerésnek nyilvánulása a holnapi estéről
semmi esetre se marad el.

— Harhula, a mariseli meglőtt rablóve-
zér, jobban érzi magát. Nyelvéről ugyan elviit
egy darabot a golyó, hozzá még az orvosok is
lenyírbáltak belőle, de ezen kemény cura daczá-
ra az erős ember magához jött, beszél is és el-
ső szava az volt, hogy nem találkozik magas
megelégedésével a kórházi kószat. Harhulának
különböen neje és hét gyermeke van, meglehető-
sen vagyonnal bír, s irománnyal között a bizonyít-
vány mellett, mely szerint közelebből rablásért
a börtönbüntetést annak rendje szerint kiállotta,
meglehetősen összegéről szóló adóseleket is ta-
láltattak nála.

Érdekes, hogy a rablóöngyöt saját kis fia
árulta el. A vizsgálobírószag ugyanis kellő távol-
ban Harhula szállásától őrszemtet állított fel. A
csendő három áll napig egybekerült mellette

Harhula visszatérését. Egyszer megútván a vá-
rakozást megszólította a rabló kis fiát, hogy nem
tudja-e, hol tartózkodik édes atyja? A ficska
semmit sem sejtve, rámutatott az erdő részletre,
a hol atyja lakik.

A csendő elindult a mutatott irányban, s
már bőségedve, az erdőben egyszer a fehér in-
gétől elárvulva, egy emberi alakot vett ki. „Meg-
állj!”-t kiált, mire az alak megszabad, ekkor rá-
lő és arezban találja. Harhula volt, a ki tudva-
levőleg még napokig bolygott megsebesülve
az erdőben, vérvonokat hagyva maga után,
mígnem elaléltan, szörnyen eldaggadt nyelvvel,
családjaához tért vissza és ott elfogott. A vezért
eredetileg a szülői szeretet vitte a rabló-banda
szervezésére. Egy legénynek megígérte, hogy
pénzre viszi, ha elveszi leányát, az ígért fejé-
ben meg is történt az esküvő, a pénzszerezés
azonban, még egy pár hónapig elmaradt.

De Harhula azért szavának állott, 24 tag-
ból rabló-bandát szervezett s elküvette a már
ismert rabló-gyilkosságot. A tetteseknek tulaj-
donképen egy Maria-Terézia-tallér volt az áru-
lójok. Mindenikük különböző helyeken elrejtette
pénzét, egyik pl. a falu patakja mellett egy drb.
gyepet vágot fel, s egy kis dűzsában a fit alá
rejtette azt, s úgy találták meg egészen elázva
a százasokat, egy másik fiatalabb tagja azonban
a haramiának tallérokkal fizette a kocsmában
a pálinkát, a kocsmárosnak gyanusan tünt fel
a Maria-Terézia-tallér, melyet a román nép „jó
pénz”-nek nevez, s megkérdezte a fiu atyjától,
hogy honnan ered a „jó pénz.” Az atya ekkor
bevezetését fiát irgalmatlanul elkente, s aztán val-
latni kezdte. A fiu mindent bevalloott, de azt
tagadta, hogy több pénze is volna. Ekkor az
atya a fiu egyik barátját bérelte fel, hogy kér-
jen tőle pénzt kölcsön, a fiu csakugyan minden
habozás nélkül csizma-szarába nyulva átadta a
kért 200 frtot. Ekkor minden világossá lett, s
az atya saját fiát adta fel a bírónál.

— A szegény tanulókat segélyszó
egylet alapszabályaihoz ezennel közöljük a ren-
des záradékul szolgáló pótszakaszt:

21. §. Az esetben, ha az egylet az alap-
szabályokban meghatározott célt és eljárást,
illetőleg hatáskörét meg nem tartja, a kir. kor-
mány által, a mennyiben további működésének
felátása által az állam vagy az egyleti tagok
vagyonj érdeke veszélyeztetnek, haladéktalanul
felüggesztetik s a felfüggesztés után elrende-
lendő szabályos vizsgálat eredményéhez képest
végleg fel is oszlattatik, vagy esetleg az alap-
szabályok legpontosabb megtartására különbeni
feloszlátás terhe alatt köteleztetik.

— Egyik szegényárunkat kellemes
meglepetés érte az éjjel; a pénzügyőri főbiztos
mintegy négyezer forint elcsírtét foglalt le, mely-
nek ujra kiűzése tudvalevőleg tilos mosléknak
használandó. A büntetés, mely a gyárar vár,
több ezer forintra rug, mint halljuk.

Időjárás. Európában: a nagy légnyomás
(770—772) a kontinens nyugati, a depressió
(758—759) annak keleti részében van. Németor-
szágban különböző irányu méréseket szeleknél
az idő változó felhőzetű, száraz, hűvös. — Ha-
zánkban. Többnyire északi és északnyugati,
helyenkint esős szelek mellett a hőmérséklet még
alább, a légnyomás kissé fölébb szállt. Az idő
általában felhős, boros, a délkeleti nagyobb fel-
ben számos, helyenkint jelentékeny mennyiségű
esővel. Kismárkon és Solmezbányán havazott
és havaz. — Kilátás a jövő időre: Ha-
zánkban. Általában változó felhőzet mellett,
északnyugaton helyi csapadékokkal derült, éj-
jeli dérről: délkeleten helyi esőkre napos idő
várható.

Hazai hírek.

— Renz Ernő a czirkusz igazgatója a
napokban Szabadkán járt s lovakat vásárolt id.
Vojnics Lukács menéséből. E menésnek az igaz-
gató véleménye szerint alig van párja Európában.

— Meghalt örömeiben Tegnapelőtt este
hetedfél órakor egy a munkás osztályhoz tar-
tozó éltető nő a fővárosban, a király-utczai
Mocsonyi-féle házban levő lottógyűjtőbe lépve
kérdőzködők, vajjon a 8-as szám kijött-e? A
lottógyűjtő tulajdonos igenlő válaszára az asz-
zony hirtelen zsebéhez kapott, szava elált és
ajultan rogyott össze. Nem lehetett magához té-
riteni. Rendőrök hívtak elő, a ki a szerencsétlent
kosárában a Rókusba szállította, de midőn itt a
kosárból kiemelték akarták, már meg volt halva.
Megmotozás alkalmával zsebében egy tíres tár-
czát és több lottószelvényt között, egy 8-as
számra szóló riscontot találtak, a mely szám a
legutolsó húzás alkalmával 11 frt 90 krt nyert.
A szegény asszonyt, kinek kiletét mindeztől
kipubaltolni nem lehetett, örömeiben megöltötte
a guta. A 11 frt és 90 kr. nyereményt a lottó-
üzlettulajdonos egyelőre visszatartotta.

Vegyes hírek.

— A communard meeting, melyet
Franciaországban oly nagy hűhóval hirdettek
s melyet Rochefort anyira protegált, fiascot val-
lott. A bizottság legalább is 25,000 emberre
várt, pedig a kibérelt nagy helyiség egy ter-
me sem felt meg. Egy szónok a meglepetek
számát 4000-re becsülte, de e számból is csak
fele az igaz, s még ezek között is sok volt a
kiváncsi. Leginkább a tulajdonképeni anarchis-
ták jelentek meg, míg Clémenceau hívei a jó

vő héten fognak meetingot tartani. Clémenceau
és Revillon ellen e miatt már is erős kifakadá-
sok hangzanak. A szóban forgó meeting elnö-
kévé Cudes commune tábornokot kiáltották ki,
ki a kormány tagjait hazaárulóknak jelentette
ki s az ismert vadírat mellett emelt szót. Min-
den szónok a vezérérőkről, mint oly embe-
rekről szóltak, kik hogy pénz szerzésenek, Fran-
ciaország fiait a halálba küldik stb. Salord mar-
quis beszélni akar; minátan azonban a szót mind-
járt meg nem adták neki, ez ellen protestált, a
communardok pedig kidobták (Zajos tetzés). Az
egyik szónok azt vetette Gambettának szemére,
hogy jó konyhát tart (Egy hang: Hát ön nem
eszik? Dorliltés és zaj. Főlkialtások: Ki vele?).
Cadel polgár a resolútió ellen merészkedett be-
szélni (Nagy zaj) s a folytonos félbeszakítások
miatt félbeszankodva ezt kiáltá: Ünöknök nincs
az a szokásunk, hogy szabadok legyenek (Za-
jos felkiáltások: Le vele!) Digeon Gambettát
Mephistonnak nevezi, s „Vive la commune! Vive
l'anarchie!” folytonos kiáltások közt javaslatot
terjeszt elő, mely szerint a nép fölkelésre hatal-
maztassék föl azon esetre, ha a miniszterium
nem helyeztetnék vad alá. Roppant tészést kel-
tett Michel Lujza beszédje, ki a minisztereket
rablóknak, gyilkosoknak s vérszopóknak neve-
zte, a kinek bűnében — ugymond részeseké
válnának, ha vad alá nem helyeznők őket. A
népnek föl kellene kelni, hogy nem puszkál
kezeiben, mert erre nem méltók, hanem lapátok-
kal és seprűkkel tűzze ki a rablókat. A nép kö-
zül minél többet lőnének agyon, annál jobb vol-
na, mert a forradalom annál könnyebben törne
ki; különben a katonák nem a népre, hanem a
tábornokokra lőnének. Michel Lujza is Gambet-
tát és a miniszteriumot törvényen kívül állóknak
jelentette ki. (Viharos tetzés). Az egyik szónok
Németország ellen beszélt, míg Gauthier azt
mondotta, hogy a helyzet nem fog javulni, míg
a veradót meg nem tagadják s minden kormány-
zatot meg nem semmisítettek. Végül minden
resolútiót csekély ellenzéssel elfogadtak. Az ut-
czán sok, többnyire tisztességes öltözött kívánc-
si állt. „Revolveremet tehát nem használtam”
kiáltá az egyik communard. A jövő meetingen a
communardok Clémenceaut akarják ballani.

— Apró hírek. Báró Edelsheim
Gyulai főhadparancsnok állapotában javulás ál-
lott be. A fővárosban levő ezredorvosok felvált-
va vizsátanak a beteg ágyánál. — Az ideig-
lenes Deákuszor szétbontását már megkez-
dették. A szobrot visszafogják állítani a Huszár
Adolf műtermében, hol a művész azonnal hozzá
kezd a végleges szobor mintázásához. — JB és
Ujhelyen tegnapelőtt éjjel a Tischa mellett
fekvő lópormalom légbe rept. A robbanás alap-
jukban ingatta meg a környékben fekvő háza-
kat. Emberélet nem esett áldozatul. — Mit ér
egy magyar ember, Macedoniában egyik
bolgár lap jelentése szerint görög rablók elfog-
tak egy magyar atazót, s annak szabadon bo-
csátásáért 120 ezer forintot vagy pedig azt kör-
vetelik hogy rablóöngyöket ki nem rég török
katonák elfogtak, ujra szabadon bocsássák. —
N e g y v e n a p i g k o p l a t O r o s z o r s z á g b a n b i-
zonyos Sokolov járjal lakos. Erejéből nem so-
kat vesztett és most ismét folytatja rendes mun-
kálkodását. — I n s é g T e m e s m e g y é b e n
a f. évi silány termés folytán a temesmegyei föld-
művelő nép a sürgősen szükséges vetőmagot nem
lővén képes beszerezni, 41 község képvisellete
vetőmag kölcsönért folyamodott.

CSARNOK.

Aspasiograph.

— Egy örült találmánya. —

Samber Erik után, dából dr. Wislocki Henriktől.

A ki ugy mint én sok éven át — még pe-
dig életének legjobb és legszebb éveit át — az
európai utakat össze-viseza kóborolta és majd-
nem mindent ismer, mit az emberek ühitt szel-
le és szellemes ühittsége ugynevezett „halha-
talan művekben” létrehozott, az végre is kifá-
rad ez örök hazug conventionalismus tisztelet-
nyilvánulásán. Jól tudom, hogy erre a kimerül-
lésre, fáradságra a blazirtság nevével használják,
pedig ez legkevésbé sem talál. Általában a mai
kornak egyeben kívül meg van az a tulajdonsá-
ga is, hogy mit se mondó szavakat szokott
használni. A szellemi kimerülés eme stadiumá-
ban gyakran bukkanunk egy-egy helyes gon-
dolatra. Ha az emberek gyarló műveinek szem-
lélésében, bámúlásban kifáradunk, magokra az
emberekre gondolunk. És ez ugyancsak helyes
és üdvös, főleg, ha régi barátainkról, ismerőse-
inkről emlékezünk meg.

Igy jártam én is 1878. nyaránban a párisi
világkiállítás elbűtött és talán már hatodszor
megesküdtem életemben, hogy soha többé egy
világkiállításra el nem megyek. Nekem is eszem-
be jutott, mely jó volna régi ismerőseim után
nézni és szellemi kimerültségem ezeknek társa-
ságában heverni ki; de Lagues Pál barátomra
gondoltam. Mindennap feltettem magambam,
hogy felkeresem, de mindennap elmulasztottam
szándékom kivételét.

De Lagues Pált 1867. óta — a midőn ép-
negyedszer esküdtem meg, hogy soha többé egy
világkiállításat meg nem látogatok — nem lát-
tam és mitsem hallottam róla. De valahányszor

egy szép, széke férfiút pillanték meg tizes fo-
kete szemekkel, ha egy ajk büszkén és mégis
oly szeliden mosolygott... akkor mindig de
Lagues Pálra gondoltam vissza és e kérdés
mért fel előttem: Vajjon mi lett párisi bará-
taim e legboldogabbikából?

Szóval, 1878. nyaránban sokat gondoltam
reá, és egy napon ép a tudakozó intézetbe akar-
tam menni ama szándékkal, hogy megtudako-
zom de Lagues Pál lakását, midőn egy másik
baráttal találkoztam össze s utamnak cél-
ját közöltem vele. „Hiába tudakozdik az inté-
zetben”, mondá barátom. „Hogyan?” — „De
Lagues Pál barátunk már egy év óta a cha-
rentoni tébolyda lakója.”

Nem akarom untatni az olvasót a charen-
toni híres tébolyda leírásával. Híres tébolyda!
mily ironia rejlik pár szóban! Azt se akarom
megmondani, hogy miért, hogyan, mi módon
vesztette el esztét szerencsétlen barátom. „Min-
den embernek több oka van meg-
örülni, mint sem józan eszénél ma-
radni”, mondja Méry, egy szellemes francia
író, és én csak azt kérdezem az olvasótól, ho-
lyesen találja e ezen mondatot vagy som? Én
azt hiszem, a XIX. században akárki is magáé-
vá teheti.

... De Lagues Pál jól érzi magát — azt
mondá nekem barátom — a mi még eszéből
megmenthető volt, azt az orvosok lelkiismeretes
kezelése meg is mentette. Látogassam csak
meg szerencsétlen barátomat, látogatásom nem
fog engem lehangolni...

Bevallom, hogy sokáig haboztam, míg vég-
re is egy délután, midőn egyszer, hogy a mars-
mezőről a kiállításból ismét kimerülten haza akar-
tam térni, lelkemet végtelen szegényénérzet száll-
ta meg. Szégyeltem magamat magam előtt gyá-
vaságom miatt, hogy én egy férfi, kit oly gyak-
ran felkerestem vig társaságban, most szeren-
csétlenségében kerltöm. Egy félóra alatt Cha-
rentonban voltam.

(Folyt. következik.)

KÖZGAZDASÁG.

Marhavész a nyugati határon. A po-
zsony megyei Hédguton az utóbbi tíz nap alatt
nem fordult elő újabb betegségek esei s így ott a
marhavész megszűntnek tekinthető. Ellenben a
nagyüzembeli járáshoz tartozó Bohunec és Bi-
nóc községekben nagyobb mérvű betegülések
történtek, miért is a központi vészbizottság —
okulva a dévényújfalui eseten — jasszonnal kikil-
dötte Mayer Vilmos all. állatorvost a nagyszom-
bati járás marhaállományának megvizsgálására.
— Mosonmegyei Horváth József a keleti
marhavész oly mérvet öltött, hogy az egész
marhaállomány kiirtása iránt megfőtetek a kellő
intézkedések.

A

„Kelet” magántáviratai.

(Magyar távirati iroda.)

Budapest, okt. 19. Thujvel János
apagyilkost ma reggel kötéllel kivégez-
ték. Védője az utolsó órában is folyamo-
dott kegyelemért.

A képviselőház mai ülésében Sza-
páry gr. pénzügyminiszter beterjeszté az
1882. évi költségvetést, melynek mérle-
ge a következő: Rendes kiadások 292
millió 757,137 frt, átmeneti kiadások 3
millió 98,847 frt. Beruházások 29 millió
265,311 frt. Rendkívüli közösügyi kiadás
1,989,975 frt. Rendes bevételek 277 mil-
lió 998,540 frt, átmeneti bevételek 23
millió 444,188 frt. Összes kiadás 327
millió 111,270 frt. Összes bevétel 301
millió 445,725 frt, hiány 25,665,542 frt.
Összehasonlítva az ez évi előirányzattal,
összes kiadás 27,066,100 frt, összes be-
vétel 25,046,974 frt, hiány pedig 2 mil-
lió 19,126 frttal több, mint 1881-re.

London, okt. 19. Három ezred pa-
ranosot kapott, hogy Irorszába induljon.
Dublin, okt. 19. Újabb zavargások
törttek ki; néhány népszerítlen lapszer-
kesztő ablakait betörték. Éjjel után a
katonaság helyreállította a rendet.

Róma, okt. 19. Kormánykörökben
hírlík, hogy királyunk és Umberto ki-
rály találkozása november 4 és 6 közt
fog megtörténni.

Lemberg, okt. 19. A császártalál-
kozás a dementit daczára is létre jó. Az
orosz czár állítólag tengeren érkezik Dan-
zigba és onnan porosz vasutvonalon uta-
zik Ausztriába.

Szeged, okt. 19. A harmadik egye-
tem ügyében hatóság és tanfőriák tegnap
tanácskozást tartottak. A hét folyamán
Trefort miniszter is megérkezik.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Bérlet 18. szám.

Kolozsvárt, csütörtökön 1881. október 20-án.

Gerő Lina jutalmul, itt először: „NŐ NEM LEHET KIRÁLY.”

Udvari vigjáték 3 felvonással.

Írta: Scribe, fordította: Mátrai B. B.

Kezdeté 7 órakor. Vége 10-kor.

Felölös szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

BÉKESY KÁROLY.

Magyar kir. államvasutak menetrendje. (Keleti vonal.)

Érvényes 1881. évi május hó 15-étől.

Nagyvárad—predeal irány Kolozsvárról.

Allomások		Gyors-vonat		Személy-vonat		Vegyes vonat		Menetjegy árak			
		202. sz.		204. sz.		202. sz.		II. oszt.		III. oszt.	
		óra	perc	óra	perc	óra	perc	frt	kr.	frt	kr.
Nagyvárad (Vendéglő)	Elind.	3	25	5	00	6	50	6	29	4	49
M.-Telegd	"	3	56	5	42	6	17	5	31	3	79
Rév	"	4	31	6	24	10	00	4	36	3	12
Csucsá (Vendéglő)	"	5	28	7	28	12	41	2	96	2	12
Bánffy-Hunyad	"	6	01	8	05	2	13	2	06	1	47
Egeres	"	—	—	8	50	3	30	1	16	—	83
Kolozsvár (Vendéglő)	Erk.	7	08	9	40	4	58	—	—	—	—
Apahida	Elind.	7	18	10	14	8	00	—	55	—	39
Gyéres	"	8	30	12	04	10	54	2	14	1	53
Kocsárd (Elágazás M.-Vásárhely felé)	Erk.	8	51	12	38	11	43	2	84	2	03
Kocsárd (Vendéglő)	Elind.	8	53	12	48	12	23	—	—	—	—
Maros-Ujvár	"	—	—	12	56	12	35	3	12	2	23
Felvincz	"	—	—	1	03	12	52	3	13	2	24
Nagy-Enyed	"	9	17	1	27	1	42	3	67	2	62
Tövis (Elágazás Gyulafehérvár felé)	Erk.	9	33	1	47	2	17	4	24	3	03
Tövis (Vendéglő)	Elind.	9	40	2	07	3	00	—	—	—	—
Karácsonfalva	"	—	—	2	35	3	48	4	90	3	50
Bálszfalva	"	10	09	2	50	4	17	5	18	3	70
Hosszu-Aszó	"	—	—	3	07	4	44	5	55	3	97
Mikeszása	"	—	—	3	23	5	15	5	92	4	23
Kapus (Elágazás Nagy Szeben felé)	Erk.	10	42	3	41	5	44	6	33	4	52
Kapus (Vendéglő)	Elind.	10	49	3	51	6	52	—	—	—	—
Medgyes	"	11	03	4	11	7	42	6	74	4	82
Erzsébetváros	"	11	25	4	44	8	45	7	48	5	34
Szegesvár (Vendéglő)	Erk.	11	51	5	22	9	49	8	38	5	99
Szegesvár	Elind.	12	11	5	32	10	33	—	—	—	—
Héjasfalva	"	12	26	5	50	11	15	8	79	6	28
Erked	"	—	—	6	28	12	19	9	45	6	75
Homoród-Kőhalom	"	1	29	7	29	2	00	10	56	7	54
Agostonfalva	"	2	04	8	18	3	53	11	58	8	28
Apáca	"	2	24	8	51	4	41	12	12	8	66
Földvár	"	2	44	9	23	5	37	12	33	9	09
Brassó (Vendéglő)	"	3	25	10	02	6	48	13	63	9	75
Predeal	Erk.	4	28	—	—	reggel	14	87	10	62	—

Predeal—nagyvárad irány Kolozsvárról.

Allomások		Gyors-vonat		Személy-vonat		Vegyes vonat		Menetjegy árak			
		201. sz.		203. sz.		201. sz.		II. oszt.		III. oszt.	
		óra	perc	óra	perc	óra	perc	frt	kr.	frt	kr.
Predeal	Elind.	1	09	—	—	—	—	14	87	10	62
Brassó (Vendéglő)	"	2	16	6	13	7	25	13	63	9	75
Földvár	"	2	44	6	52	8	35	12	73	9	09
Apáca	"	3	08	7	23	9	34	12	12	8	65
Agostonfalva	"	3	18	7	51	11	00	11	58	8	28
Homoród-Kőhalom	"	3	52	8	41	12	48	10	56	7	54
Erked	"	—	—	9	41	2	49	9	45	6	75
Héjasfalva	"	4	54	10	15	4	01	8	79	6	28
Szegesvár (Vendéglő)	"	5	07	10	32	4	29	—	—	—	—
Szegesvár	"	5	12	10	52	5	23	8	38	5	99
Erzsébetváros	"	5	40	11	31	6	49	7	48	5	34
Medgyes	"	6	01	12	06	8	10	6	74	4	82
Kapus (Elágazás Nagy-Szeben felé)	Erk.	6	13	12	24	8	38	—	—	—	—
Kapus (Vendéglő)	Elind.	6	31	12	30	9	50	6	33	4	52
Mikeszása	"	—	—	12	49	10	30	5	92	4	23
Hosszu-Aszó	"	7	03	1	05	10	54	5	55	3	97
Bálszfalva	"	—	—	1	25	11	39	5	18	3	70
Karácsonfalva	"	—	—	2	06	12	06	4	60	3	50
Tövis (Elágazás Gyula-Fehérvár felé)	Erk.	7	30	2	40	12	49	—	—	—	—
Tövis (Vendéglő)	Elind.	7	37	2	26	2	18	4	24	3	03
Nagy-Enyed	"	7	54	2	48	3	04	3	67	2	62
Felvincz	"	—	—	3	10	3	47	3	13	2	24
Maros-Ujvár	"	—	—	3	17	3	58	3	12	2	23
Kocsárd (Elágazás M.-Vásárhely felé)	Erk.	8	18	3	24	4	09	—	—	—	—
Kocsárd (Vendéglő)	Elind.	8	23	3	34	4	50	2	84	2	03
Gyéres	"	8	47	4	10	5	55	2	14	1	53
Apahida	"	—	—	5	38	—	—	—	—	—	—
Kolozsvár (Vendéglő)	Erk.	10	7	5	50	8	11	—	—	—	—
Kolozsvár	Elind.	10	17	6	28	8	20	—	—	—	—
Egeres	"	—	—	7	26	10	08	1	16	—	83
Bánffy-Hunya	"	11	32	8	12	11	38	2	06	1	47
Csucsá	"	12	05	8	54	1	25	2	96	2	12
Rév	"	12	50	9	52	3	56	4	36	3	12
M.-Telegd	"	1	17	10	27	5	43	5	31	3	70
Nagyvárad (Vendéglő)	Erk.	1	45	11	04	6	52	6	29	4	49

Árverezési hirdetemény.

A m. kir. törvényszék végzése folytán néhai

Kerekes Márton

összes ingatlan birtokai f. é. 1881. október 20-án, csütörtökön délelőtt 9 órakor, a helybeli kir. törvényszék telekkönyvi hatóságánál a legtöbbet ígérőnek el fognak adni. Még pedig:

1. Széchenyitér 29 sz. házastelek, 7 szoba, 2 konyha, 1 pincze, istálló fűszekarákkal ellátva.
2. Ugyancsak ezen telek szomszédságában 1 emeletes ház, 4 szobával, egy külön épített emeletes fűszekármal, vízerőre alkalmazva.
3. Ezen telek szomszédságában a Tauffer-hid mellett levő házastelek 2 szoba, 1 bolt, konyha, kamra, pinczével és fűszekármal ellátva.
4. A hidelvén, a nagy utcában 86 sz. a. 1 házastelek, 2 szoba és konyha, egy kut és nagy kerttel.
5. A kajántó utcában a 22, 24 és 26-ik számok alatti házastelek külön-külön két szoba, konyha és nagy kerttel ellátva.
6. A „Brétfü” alsó lábban 1 tábla szántóföld, szőlő és gyümölcsös.
7. A „Kőmál”-ban egy tábla szőlő.

Az árverezési feltételek törvényszéki végrehajtó Szabó Károly úrnál megtekinthetők. (247) 1—1

Hirdetemény.

Alolirt tutaj-kereskedő társulatnak van szerencséje a n. é. vidéki építő közönség tudomására hozni, miszerint Szász-Régen város közelében lévő

mű fűrészmalmában

minden időben, minden méretű és minőségű pallódeszka (Pfosten), deszkák, lécek, szélésdeszkák, hidlásdeszkák, valamint minden át- és keresztmértű és hosszúságú négyszögre fűrészelt fenyő épület-fák kaphatók.

Egész fedélzetekhez kívántató puha faszükségletek a egrővidebb idő alatt és úgy állíttatnak ki, hogy csak azok bekötése válik szükségessé.

Az anyagok ára jutányosan költartalom, minőség szerint és a kiválasztáshoz képest van megállapítva.

Az első szászregeni tutajkereskedő társulat.

(420)

4—4

Moll Seidlitz-por

30 év óta a legjobb eredménnyel használt mindenféle gyomorbetegségek és egészségi bántalmak (mint étvágytalanság, szorulás stb.) vértörődés és aranyér-bántalmak ellen. Különösen oly egyéneknek ajánlandó, kik túlsúlyos életmódot visznek. Hamisítások bíróság üldöztetnek. Ára egy lepecsételt doboznak 1 frt. oszt. érf. 38—52

Francia borszesz és só.

A legmegbízhatóbb orvosok a szenvedő emberiség részére minden belső és fogtájánál, idült hibák és sebek, rákbajok, úszók, gyulad szemek hűdés és mindenféle sértéseknél stb. stb. Palackban használati utasítással együtt 80 kr. o. é.

Dorsch-halmáj-zsirolaj

Krohn Mich és társától Bergenben (Norvégiában).

Ezen halmáj-zsirolaj valamennyi, a kereskedelemben előforduló ola között az egyedüli, mely orvosi célokra használható. Ára egy üvegnek használati utasítással együtt 1 frt. o. é.

FÖRÁKTÁR:

Moll A. gyógyszerész,

cs. kir. udvari szállító. Bécs, Tuchlauben.

A t. cz. közönség figyelemztetik csakis Moll-féle készítményeket kérni és csakis olyanokat elfogadni, melyek védjegyemmel és aláírással ellátva vannak.

Raktárak: Kolozsvárt: Wolf J., Székéi M., Dr. Hintz Gy., Valentiny A. és Biró J. gyógyszer. Dietrich S. és Csiki testvérek kereskedésében; Béztercezen: Szongott L. Deesen: Nik Per. K. Fehérvárt: Fröhlich J. gyógyszer. Brassóban: Jekelius N. gyógyszer. Szegesvárt: J. B. Teutsch. Szász-Régen: Böck és Kössler. M.-Vásárhely: Bucher M. Szebenben: Müller K. gyógyszer.

38—52

38—52

38—52

38—52

38—52

38—52

38—52

38—52

38—52

38—52

38—52

38—52

38—52

38—52

38—52

Csodálatraméltó a természet ereje,

hogya az helyesen használattik fel;

ép úgy kitaláltak fel és is és örömmel nyilvánítottam

önök teljes szívemből köszönetemet, miután

Istennek hála legyen

az ön Winkelmayer-féle bojtortorjángyökér

essenciája és kenőcsa

hajam kihullása és növekedése segélyt hozott, en-

nélfogva kívánom, hogy világ az igazat meg-

ismerje, és a világ az igazat meg-

ismerje, és a világ az igazat meg-

ismerje, és a világ az igazat meg-

ismerje, és a világ az igazat meg-

ismerje, és a világ az igazat meg-

ismerje, és a világ az igazat meg-

ismerje, és a világ az igazat meg-

ismerje, és a világ az igazat meg-

ismerje, és a világ az igazat meg-

ismerje, és a világ az igazat meg-

ismerje, és a világ az igazat meg-

ismerje, és a világ az igazat meg-

ismerje, és a világ az igazat meg-

ismerje, és a világ az igazat meg-

ismerje, és a világ az igazat meg-

ismerje, és a világ az igazat meg-

ismerje, és a világ az igazat meg-

ismerje, és a világ az igazat meg-

ismerje, és a világ az igazat meg-

ismerje, és a világ az igazat meg-

ismerje, és a világ az igazat meg-

ismerje, és a világ az igazat meg-

ismerje, és a világ az igazat meg-

ismerje, és a világ az igazat meg-

ismerje, és a világ az igazat meg-

ismerje, és a világ az igazat meg-

ismerje, és a világ az igazat meg-

ismerje, és a világ az igazat meg-

ismerje, és a világ az igazat meg-

ismerje, és a világ az igazat meg-

ismerje, és a világ az igazat meg-

ismerje, és a világ az igazat meg-

ismerje, és a világ az igazat meg-

ismerje, és a világ az igazat meg-

ismerje, és a világ az igazat meg-

ismerje, és a világ az igazat meg-

ismerje, és a világ az igazat meg-

ismerje, és a világ az igazat meg-